

UIT HET BUITENLAND

Red.: F. HAARBOSCH, CH. HAGEMAN, Drs. A. TH. DE
LANGE en Drs. W. P. DEN TURK

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris
der Redactie)

Losbladige „Boeken”.

De Engelsche vaktijdschriften houden zich reeds eenige maanden bezig met een gerechtelijke uitspraak, waarbij Justice *Bennett* weigerde bewijskracht toe te kennen aan een losbladig notulenboek, omdat hij dit niet beschouwde als een „boek” zooals de wet dit eischt. Deze zinsnede veroorzaakte groote ongerustheid bij onze collega's daar te lande, die in hunne verklaringen immers steeds vermelden, dat de overgelegde balans en verlies- en winstrekening zijn conform de „books of the company”. Om deze ongerustheid weg te nemen heeft het Institute of Chartered Accountants een advies ingewonnen bij een drietal vooraanstaande rechtsgelcerden omtrent de bewijskracht van losbladige boeken. Dit advies behandelt drie punten:

a. in de eerste plaats wordt er op gewezen, dat er 40 jaar geleden eens een uitspraak is geweest, dat eenige vellen papier met een speld aan elkaar gehecht, een register van aandeelhouders kunnen vormen.

b. zelfs al zou het standpunt van rechter *Bennett* juist zijn, dan is dit nog niet van invloed op de positie van de accountants. Immers voor hun doel behoeven accountants geen bewijs zooals voor een rechtbank vereischt. Als zij zich b.v. willen overtuigen, dat een bepaalde transactie op een bepaalde wijze behandeld is in een bestuursvergadering, zijn zij volkomen gerechtigd te vertrouwen op de aantekeningen in een losbladig notulenboek, als zij overtuigd zijn, dat het losbladige boek in kwestie door de maatschappij behandeld wordt als haar notulenboek, en zij geen reden hebben aan de juistheid hiervan te twijfelen.

c. ook de gewone verklaring, dat de balans is opgemaakt „according to the best of our information and the explanation given to us and as shown by the books of the company” kan in stand blijven; de nadruk moet immers door de accountants gelegd worden op de „accuracy” van de jaarrekening; de bron doet weinig ter zake, want als een losbladig boek niet als een „boek” beschouwd kan worden, dan geeft het toch in elk geval „information”.

(The Certified Accountants Journal, Maart).

(The Accountants Digest, Maart).

(The Accountants' Journal, Maart).

Aandeelen zonder nominale waarde

Evenals hier te lande (zie b.v. de Naamlooze Vennootschap van Febr. 1936) wordt ook in Engeland gezocht naar de mogelijkheid om zonder wetswijziging toch aandelen zonder nominale waarde te kunnen introduceren.

In The Certified Accountants Journal van Maart komen weder twee artikelen daarover voor. De schrijver stelt voorop, dat de wetgever nu eenmaal een nominaal kapitaal eischt; dit kan echter klein gehouden worden en den vorm krijgen van bv. 7 % preferente aandelen; de rest van het benodigde bedrijfskapitaal kan dan verkregen worden door de uitgifte van aandelen zonder nominale waarde, waarvoor gestort moet worden een vast bedrag per aandeel, dat geboekt wordt op een „capital reserve account”, die genoemd kan worden „equity-account”. De balans van een dergelijke maatschappij kan er dan een jaar na de oprichting als volgt uitzien:

Aandeelenkapitaal (7 % preferent) ...	£ 5000	Gebouwen, machines, enz.	£ 35.000
Equity-account	„ 50000	Debiteuren, enz.	„ 14.000
Saldo winst	„ 10000	Bankiers, enz.	„ 16.000
	<u>£ 65000</u>		<u>£ 65.000</u>

De Equity-account representeert hier 50.000 aandelen zonder nominale waarde, die recht geven op de geheele beschikbare netto-winst na betaling van het preferente dividend, tantièmes, enz. De mogelijkheid voor een maatschappij om dit recht op de geheele winst af te slaan, wordt ongeveer als volgt berekend:

Wij zijn allen vertrouwd met de zeer vele gevallen, waarin een maatschappij aan een met haar contracteerende partij een deel van haar winst afstaat. Natuurlijk zal de desbetreffende maatschappij moeten zorgen, dat haar statuten een dergelijke bepaling toelaten, zoodat degenen, die inschrijven op het hierbovengenoemde preferente aandelenkapitaal, weten, dat zij dit doen bij een maatschappij, die het recht heeft „to contract away” al haar winsten of een gedeelte ervan en onafhankelijk ervan of die winst van jaar tot jaar blijkt of eerst bij liquidatie. In de zeer talrijke gevallen waarin wij vinden, dat een maatschappij al haar winst of een gedeelte ervan afstaat, ontvangt zij in den regel een vergoeding hiervoor, die van de omstandigheden afhankelijk is. Het kan zijn, dat de winsten afgestaan worden als extra-vergoeding voor geldschietters van de maatschappij of als vergoeding voor diensten of patenten en daaruit volgt, dat de maatschappij evenzeer vrijheid heeft een rond bedrag in kasmiddelen aan te nemen als vergoeding voor een deel van haar toekomstige winst en zelfs voor haar geheele toekomstige winst. Verder is het dan niet noodig, dat zulk een contract met één persoon gesloten wordt, maar kan het even goed met een groep of een trustee voor een groep.

De houder van een dergelijk aandeel zonder nominale waarde is zonder meer echter geen aandeelhouder. De mogelijkheid wordt echter geopperd, dat de acte tussehen de maatschappij en den trustee voor den toekomstigen houder van de aandelen zonder nominale waarde, zoodanige bepalingen kan bevatten, dat de trustee, daartoe telkenmale gemachtigd door de vergadering van houders van aandelen zonder nominale waarde, dezelfde macht uitoefent als in andere maatschappijen de vergadering van gewone aandeelhouders.

F. H.

Een misleidend prospectus

De strafzaak naar aanleiding van het misleidende prospectus der firma *James & Shakespeare* in verband met den ongelukken afloop der peper-pool is in Februari geëindigd met de veroordeeling van de beklaagden. Reeds in October 1935 is in deze rubriek een en ander omtrent deze zaak medegedeeld. De motivering van het vonnis komt ons van genoegzaam belang voor nogmaals op deze zaak terug te komen, zulks mede in verband met de onlangs hier te lande plaats gehad hebbende rechtzaak inzake valsehe voorspiegelingen in een prospectus.

De overeenkomst van deze zaak met de Royal Mail Case is, dat in beide gevallen het prospectus wordt genoemd „False in any material particular.” Bij de Royal Mail Case werd een prospectus uitgegeven, waarbij alle daarin voorkomende mededeelingen op zichzelf juist waren, doch waarbij het geheel een misleidende voorstelling gaf. In het onderhavige geval werd de term „false in any material particular” van toepassing ver-

klaard door het weglaten van een mededeeling, waardoor het prospectus eveneens een misleidende voorstelling gaf. In herinnering zij gebracht, dat in het prospectus geen mededeeling was gedaan betreffende de belangrijke posities in peper en schellak, voor de financiering waarvan de emissie zou moeten dienen.

Justice Atkinson verklaarde het volgende: Where you get a plain straightforward lie you can put your finger upon it and say „There is the false statement”. But there are two ways of telling a lie. Although if you take each sentence in a document, everything stated may be true, yet if that, which is stated creates an untrue impression and an effect which is false and misleading then the document is false; it may make a whole document false, or make the document false to a material degree. It is to be clearly implied, something which, if it had been put into words would have amounted to a plain unwarnished lie.

It is not enough merely to omit something, however important that something might be for the public to know. A mere omission, however important, does not necessarily make a false statement. Supposing a man said: I am not going to tell the public a certain thing, they may never subscribe if I tell them, it will ruin my chance of getting the money, and therefore I will leave it out. I know it is something material but I will leave it out and leave them guessing. He may render himself liable to civil proceedings, but escape criminal liability.

Uit deze verklaring van den rechter blijkt wel, dat men zaak voor zaak wil bezien of de niet vermelding van een belangrijk feit in het prospectus dit tot een misleidend prospectus stemt.

De redactie van The Accountant teekent in haar nummer van 29 Februari het volgende bij deze uitspraak aan. Contracten, waarvan het duidelijk is, dat zij tot het normale zakenverloop behooren zijn niet „material” tenzij met een rechtstreeksch verlies gerekend moet worden.

Materiality thus turns on normality en het is voor ieder geval vast te stellen of de termijnzaken normaal of abnormaal zijn. Ingeval deze normaal zijn, behoeft de toekomstige belegger niet speciaal ingelicht te worden, omdat hij zijn conclusies kan trekken uit den aard der onderneming. Indien echter de transacties abnormaal zijn of indien er kans op een belangrijk verlies bestaat, dan is er zeker aanleiding om dit te vermelden. Ook indien de transacties menselijkerwijs gesproken, een winst moeten opleveren, zullen er beleggers zijn, die geen aandeel in deze zaak willen nemen. Hieruit volgt, dat abnormale transacties vermeld moeten worden.

Ch. II.

BOEKBESPREKING

„Bedrijfsorganisatie” door Ir. V. W. van Gogh.
(Uitgave: Handelswetenschappelijke Bibliotheek, Leiden).

Aan het verzoek van de Redactie, bovengenoemd werkje aan te kondigen, voldoen wij gaarne.

Juist door zijn beknoptheid kan het veel bijdragen tot de algemeene kennis omtrent de technisch-administratieve zijde van het vraagstuk der z.g. wetenschappelijke bedrijfsorganisatie, in het bijzonder voor aanstaande of nog slechts kort in de praktijk zijnde accountants. De verschillende problemen worden — hetgeen bij dezen beperkten omvang ook moeilijk anders kan — meereendeels slechts aangestipt, doch dit is vaak juist voldoende om den lezer op de hoofdzaken, waaraan hij in de praktijk denken moet, attent te maken. Wil hij, behalve hetgeen zijn gezond verstand hem zelf ingeeft, er nog meer van weten, dan bestaat er voldoende literatuur, om op speciale gebieden zijn kennis te verrijken.

In zijn Voorwoord wijst de Schrijver voornamelijk op het vele, dat *niet* in behandeling is gekomen. „In dit boek wordt uitsluitend besproken de organisatie, die nodig is, om technische en administratieve werkzaamheden zo efficiënt mogelijk uit te voeren”.

Daartoe rekent Schrijver b.v. niet: verkoop-organisatie, financiële organisatie, begrotingen en onderdeelen van de administratie. Enz. Wij betreuren dit voor een deel, omdat, om een voorbeeld te noemen, de administratieve opzet van begrotingen moeilijk los gedacht kan worden van de bedrijfshandelingen, welke efficiëntie moet worden beoordeeld. Door enkel te wijzen op het nut daarvan, zonder een iets verder gedetailleerde bespreking, komt men in de praktijk niet veel verder.

Dit neemt echter niet weg, dat — misschien wel als gevolg der vele zelfbeperkingen — de stof volgens een o.i. goed sluitend logisch systeem in behandeling gekomen is. Dit maakt het, speciaal voor studeerenden mogelijk, het geheel a.h.w. in één keer de gedachten te laten passeeren, iets dat nu niet speciaal gezegd kan worden van de lijvige efficiëntie-literatuur, die meereendeels in hoofdstukken „uiteenvalt”. Deze goede eigenschap van het hier besproken werkje wordt nog geaccentueerd door de zeer bondige recapitulatie van het behandelde aan het einde geplaatst.

Met dit alles is niet gezegd, dat wij het overal met den Schrijver eens zijn.

Hoofdstuk I, de feitelijke inleiding, is zonder twijfel de zwakste plek. De abstracte theorie schijnt den Schrijver niet erg te liggen. Zijn formulering laat vaak te wenschen over. Zelfs de definieering in den eersten zin is niet nauwkeurig: „Het „bedrijfsbeheer” wordt uitgeoefend door de directeuren van technische en andere bedrijven”. Dergelijke oppervlakkigheden komen, speciaal in dit Hoofdstuk meer voor.

Schrijver maakt veelvuldig gebruik van schematische voorstellingen. Over het algemeen werken deze sterk verduidelijkend. Soms echter zijn de begrippen, waarop zij betrekking hebben, zelf reeds zoo eenvoudig, dat feitelijk het daarbij behorend schema als iets overbodigs wordt gevoeld. Natuurlijk hebben deze schema's op zichzelf wel reden van bestaan, doch Schrijver had de noodzaak van het gebruik daarvan o.i. beter kunnen demonstreeren, door na afloop van een uiteenzetting der in kern zoo eenvoudige theorie, iets ingewikkelder gevallen — waarbij een beschrijving met woorden te omslachtig zou worden — in schema's uit te drukken.

Een zeer belangrijk bezwaar vormen o.i. de symbolen die Schrijver voor de schema's heeft gekozen. In plaats van één, liefst sprekend, symbool, voor elk begrip te reserveeren, is bij de meeste schema's een afzonderlijke „verklaring der teekens” geplaatst. Dit werkt speciaal daarom verwarrend, omdat soms aan hetzelfde symbool in verschillende schema's andere betekenissen worden gehecht. In dit opzicht is in de publicaties in verschillende vaktijdschriften (b.v. Zeitschr. für Organisation) reeds veel meer bereikt. Over het algemeen zijn organisatie-schema's, formulier-diagrammen e.d. slechts bruikbaar, indien voor den bestudeerder daarvan de symbolen zóó leven, dat hij zijn aandacht uitsluitend tot het schema zelf kan bepalen en dit kan lezen, als een dirigent zijn partituur. Als een dirigent voor elk orkestwerk andere soorten notenschrift moet lezen, kan hij zich nooit een beeld van de compositie vormen, zelfs al staat de „verklaring” aan den kant aangegeekend!

Intusschen is het hoofdstuk waarin de formulier-diagrammen ter sprake zijn gebracht, er nogal pover afgekomen. Ook hiervan is meer te vertellen; accountants zullen er in ieder geval méér van moeten weten, dan hier in behandeling is gekomen.

In het algemeen is het technische deel van de bedrijfsorganisatie beter beschreven. Zeer goed is Hoofdstuk V, dat handelt over de „Efficiëntie van op elkaar volgende bewerkingen”.

In zijn bespreking van praktische vraagstukken komen vaak